

Yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä ja rauhoitettujen eliölajien rauhoitussäännöksistä poikkeaminen

Hakija

Kaisa Junninen
Maaluontotietotiimi
Metsähallitus, Luontopalvelut
Urheilukatu 3A
81700 Lieksa
kaisa.junninen@metsa.fi

Hakemus

Metsähallituksen Luontopalvelut hakee lupaa poiketa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimialueella sijaitsevien yksityisen suojelualueiden liikkumisrajoituksista luontotyyppi-inventointien, seurantojen ja lajistokartoitusten toteuttamiseksi. Lisäksi haetaan lupaa kasvien tai kasvinosien (putkilokasvit, sammalet, sienet, jäkälät) ottamiseen sekä hyönteisnäytteiden ottamiseen käsin keräyksenä tai pyydyksiä käyttäen erilaisten lajiseurantojen ja kartoitusten yhteydessä. Luvan käyttäjä vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajiin. Maanomistajilta pyydetään suostumus, mikäli lajistoselvityksissä tai lajien seurannassa on tarve käyttää hyönteispyydyksiä.

Lajisto- ja luontotyyppikartoituksissa kertynyt tieto tallennetaan Uljas-paikkatietojärjestelmäkokonaisuuteen (LajiGIS ja Sakti). Lajinäytteitä kerätään vain määrityksen varmistamiseksi vaarantamatta lajin tai muiden lajien populaatioiden säilymistä alueella.

Lupaa haetaan ajalle 1.6.2025–31.12.2029 seuraaville työntekijöille: Timo Kypärä, Sampsa Malmberg, Seppo Karjalainen, Juha Valtanen, Kaisa Junninen sekä tarvittaessa Luontopalveluiden erikseen nimeämille henkilöille, joista lähetetään tiedot Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle vuosittain ennen inventointien aloittamista.

Päätös ja lupaehdot

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jatkossa ELY-keskus) myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä ja rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 5.6.2025-31.12.2029 Pohjois-Karjalassa.
2. Näytteenotto ei saa vaarantaa tai heikentää lajiesiintymien säilymistä elinvoimaisina.
3. Näytteitä ei saa kerätä tarpeettomasti, vaan minimimäärä lajinmäärityksen oikeellisuuden varmentamiseksi sekä esiintymien dokumentoimiseksi. Kasvinosia saa kerätä vain elinvoimaisista esiintymistä niiden runsaus huomioiden.

4. Tämä lupa ei oikeuta Euroopan unionin luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen ja luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämiseen tai heikentämiseen. Erityisesti tämä on huomioitava hyönteisselvityksiä tehtäessä. Kaskikeijun etsintä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkaa heikentävällä tai hävittävällä tavalla puun sisältä on kokonaan kielletty Kontiolahdella, Kolvananuuron Pahakalliolla.
5. Tämä lupa ei oikeuta Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV b:ssä mainittujen ja luonnonsuojelulain 78 §:n mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien putkilokasvien tai niiden osien keräämistä.
6. Maastoon ei saa jäädä pysyviä jälkiä eikä eläimistöä saa tarpeettomasti häiritä tai kasvillisuutta vahingoittaa.
7. Moottoriajoneuvojen käyttöä koskevaa kieltoa ja muita luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksiä on noudatettava alueilla liikuttaessa.
8. Rauhoitetuista, uhanalaista ja erityisesti suojeltavista lajeista mahdollisesti kerätyt, museonäytteeksi kelpaavat näytteet tulee toimittaa lajinmäärityksen jälkeen säilytetäviksi luonnontieteellisiin museoihin.
9. Lupa myönnetään seuraaville henkilöille: Timo Kypärä, Sampsa Malmberg, Seppo Karjalainen, Juha Valtanen ja Kaisa Junninen, jotka vastaavat siitä, että inventointeihin mahdollisesti osallistuvat muut, Luontopalveluiden nimeämät henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja. Näistä Luontopalveluiden nimeämistä henkilöistä ei tarvitse erikseen toimittaa tietoja ELY-keskukselle tai jatkossa ELY-keskuksen lakkauttamisen jälkeen sille valtion viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu luonnonsuojelulain valvonta.
10. Hyönteisselvityksessä ensisijainen inventointimenetelmä tulee olla yksilöiden suora etsintä. Suorassa etsinnässä yksilöt vapautetaan takaisin kiinniottopaikalleen mahdollisimman nopeasti tunnistamisen jälkeen. Hyönteisnäytteitä saa kerätä pyydyksillä vain silloin ja siinä määrin, kuin se on lajinmäärityksen kannalta ehdottoman välttämätöntä, tilanteessa, jossa inventointi ei muuten onnistu tai pyydysten käyttö on perusteltua muista syistä.
11. Pyydyksiin on merkittävä selkeästi luvanhaltijan yhteyshenkilön yhteystiedot ja merkintä luvan voimassaoloajasta.
12. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydetessä lupa on esitettävä.
13. Hakija vastaa tarvittavasta yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
14. Havaintotiedot rauhoitetuista, uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista tulee tallentaa Uljas-paikkatietojärjestelmäkokonaisuuteen.
15. ELY-keskus ja jatkossa ELY-keskuksen lakkauttamisen jälkeen se valtion viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu luonnonsuojelulain valvonta Pohjois-Karjalan alueella, valvoo lupaehtojen noudattamista ja voi peruuttaa osittain tai kokonaan tämän luvan, mikäli luvan edellytykset eivät enää täyty tai luvan ehtoja ei noudateta.

16. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan päätöksen asianumerolla POKELY/480/2025 varustettuna ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi) tai ELY-keskuksen jälkeen sille valtion viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu luonnonsuojelulain valvonta Pohjois-Karjalan alueella. Raportista tulee ilmetä näyttekohteisesti laji, keruujankohhta ja -paikka.

Perustelut

Hakemuksen kohteena olevat yksityiset luonnonsuojelualueet ovat rauhoitettuja. Luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksissä on erilaisia liikkumisrajoituksia, kasvien ja kasvinosien keräämis- ja ottamiskieltoja sekä eläinten häiritsemis-, pyydystämis- ja tappamiskieltoja. ELY-keskus voi luonnonsuojelulain (9/2023) 54 §:n nojalla myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen luonnonsuojelualueelta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

ELY-keskus katsoo, että hakemuksessa esitetyt toimet tuottavat tärkeää tietoa luonnonsuojelualueiden tilasta ja niiden eliölajistosta. Inventoinnit ja lajikartoitukset ovat tarpeellisia suojelualueiden luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen hoidon suunnittelun kannalta, eivätkä vaaranna lupaehtojen mukaisesti toteutettuina alueiden suojeluperusteena olevien luontoarvojen säilymistä.

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet kohdistuvat myös Natura 2000 -verkoston kohteille. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitellut toimet eivät heikennä lupaehtojen mukaisesti toimittaessa Natura-alueiden suojeluperusteena olevia luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi ole siten tarpeen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien rauhoitussäännöksistä, mikäli poikkeaminen ei haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista. ELY-keskuksen katsoo, että lupaehtojen mukainen vähäinen näytteiden keruu ei haittaa luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesti tiukasti suojeltujen hyönteislajien tai 70 §:n mukaisten rauhoitettujen eläinlajien ja 74 §:n mukaisten rauhoitettujen kasvilajien suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista. Lupa ei mahdollista luontodirektiivin liitteen IV b:ssä lueteltujen putkilokasvien tai niiden osien keräämistä.

ELY-keskus katsoo, että hakemus täyttää luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin ja 83 §:n 1 momentin mukaiset poikkeamisedellytykset.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34 §, 35 §, 54 §, 70 §, 74 §, 78 §, 83 § ja 121 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös on voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Päätös on luonteeltaan sellainen, että luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä silloin, kun se on mahdollista lajien elinkierto ja aktiivisuus huomioiden. Lajikartoitusten toteuttamisen ajankohta voi lajista riippuen olla vuosittain hyvinkin rajattu.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Ville Vuorio ja ratkaissut johtava asiantuntija Saara Heräjärvä.

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Hakijalle sähköisesti.

Tiedoksi

Ympäristöministeriö, kirjaamo.ym@gov.fi
Suomen ympäristökeskus, kirjaamo@syke.fi
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri, pohjois-karjala@sll.fi
Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys, pk.lintutieteellinen@gmail.com

Suoritemaksu

Suoritemaksutta. Luonnonsuojelua edistäviin tutkimustarkoituksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.